

The Holy See

KATEHEZA PAPE FRANJE

NA OPĆOJ AUDIJENCIJI

Srijeda, 9. studenoga 2022.

[Multimedia]

Apostolsko putovanje u Bahrein

Draga braćo i sestre, dobar dan!

Prije nego počnem govoriti o onome što sam pripremio, želim skrenuti pažnju na ovo dvoje djece koji su došli ovdje do mene. Ona nisu tražila dopuštenje, nisu rekla: „Ah, bojim se“. Došli su izravno. Takav bismo odnos svi trebali imati s Bogom: doći mu bez ustručavanja. Dali su nam primjer kako se trebamo ponašati s Bogom, s Gospodinom: ići naprijed! On nas uvijek čeka. Baš mi je bilo lijepo vidjeti pouzdanje to dvoje djece: bio je to primjer za sve nas. Tako moramo uvijek pristupati Gospodinu: slobodno. Hvala.

Prije tri dana vratio sam se s putovanja u Kraljevinu Bahrein, koju nisam poznavao, zbilja: nisam znao kakvo je, to kraljevstvo. Želim zahvaliti svima koji su taj posjet pratili molitvenom potporom, te ponovno zahvaliti Njegovom Veličanstvu kralju, drugim predstavnicima vlasti, mjesnoj Crkvi i stanovništvu na toploj dobrodošlici. Želim također zahvaliti organizatorima putovanja: u realizaciji toga putovanja sudjelovali su mnogi, Državno tajništvo je jako puno radilo na pripremi govora, logističkoj pripremi, sve, mnogi su u tome... zatim, prevoditelji... i potom zbor Vatikanske žandarmerije, zbor Švicarske garde, koji su sjajni. Ogroman je to posao! Svima, svima vama želim javno zahvaliti za sve ono što činite kako bi na pojedinom putovanju sve proteklo u redu. Hvala!

Nekako se samo od sebe javlja pitanje: zašto je Papa želio posjetiti tu malu zemlju s velikom muslimanskom većinom? Mnogo je kršćanskih zemalja: zašto prvo ne ide u jednu ili drugu od njih? Htio bih odgovoriti s tri riječi: dijalog, susret i hod.

Dijalog: prilika za dugo željeno putovanje ukazala se nakon kraljevog poziva na Forum o dijalogu između Istoka i Zapada. Dijalog koji služi otkrivanju bogatstva onih koji pripadaju drugim narodima, drugim tradicijama, drugim vjerama. Bahrein, arhipelag sastavljen od mnogih otoka, pomogao nam je shvatiti da ne treba živjeti u izolaciji, već u zbližavanju. U Bahreinu, koji je otočna država, približavaju se jedni drugima, blizu su jedni drugima. To zahtijeva stvar mira, a dijalog je „kisik mira“. Ne zaboravite to: dijalog je kisik mira. Pa i u miru u kući. Ako izbije rat između muža i žene, dijalogom se ide dalje u miru. I u obitelji treba također razgovarati, biti u dijalogu, jer se dijalogom čuva mir. Prije gotovo šezdeset godina Drugi vatikanski koncil, govoreći o izgradnji zdanja mira, izjavio je da „to danas sigurno od njih [ljudi] zahtijeva da srce i duh rašire preko granice vlastite države, da napuste nacionalni egoizam i pohlepu za gospodovanjem nad drugim narodima te da njeguju duboko poštovanje prema *čitavom čovječanstvu*, koje već tako naporno korača prema svojem sve većem jedinstvu“ (*Gaudium et spes*, 82). U Bahreinu sam osjetio tu potrebu i zaželio sam da, u čitavome svijetu, vjerski i civilni vođe znaju izdići svoj pogled iznad vlastitih granica, svojih zajednica, kako bi se brinuli za cjelinu. Jedino se tako možemo suočiti s određenim univerzalnim temama, kao što su, na primjer, zaborav Boga, tragedija gladi, čuvanje stvorenog svijeta, mir. O tome valja zajednički razmišljati. U tome smislu, Forum za dijalog, pod nazivom „*Istok i Zapad za ljudski suživot*“, pozvao nas je da izaberemo put susreta i odbacimo put sukoba. Koliko nam je to samo potrebno! Koliko nam je potrebno susretati se jedni s drugima! Mislim na bezumni rat – bezumni! – čija je žrtva izmučena Ukrajina, kao i na mnoge druge sukobe, koji se nikada neće riješiti djetinjastom logikom oružja, već samo blagom snagom dijaloga. Ali osim Ukrajine, koja prolazi kroz mučeništvo, sjetimo se ratova koji traju godinama i sjetimo se Sirije – više od deset godina! – sjetimo se, na primjer, Sirije, mislimo na djecu u Jemenu, mislimo na Mjanmar, posvuda! Ukrajina nam je, međutim, najbliže. Što čine ratovi? Razaraju, uništavaju svijet, uništavaju sve. Sukobe se nikada ne smije rješavati ratom.

Ali dijaloga ne može biti bez – i to je druga riječ – *susreta*. U Bahreinu smo se susreli i više puta sam osjetio želju da se kršćani i muslimani više susreću, da se uspostave čvršći odnosi, da nam je više stalo jednima do drugih. U Bahreinu – kao što je običaj na istoku – ljudi kad se pozdravljaju polažu ruku na srce. Činio sam to i ja, kako bih napravio mjesta u sebi za one koje sam susretao. Jer, bez prihvaćanja, dijalog ostaje prazna ljuštura, prividan, ostaje pitanje idejâ, a ne stvarnosti. Od mnogih susreta, u misli mi se vraća susret s mojim dragim bratom, velikim imamom Al-Azhara – dragi brat! – te s mladima iz Škole Presvetog Srca, učenicima koji su nam dali veliku pouku: uče zajedno, kršćani i muslimani. Mladi i djeca trebaju se međusobno upoznavati još od malih nogu, kako bi bratski susret spriječio ideološke podjele. Želim ovdje zahvaliti Školi Presvetog Srca, zahvaljujem sestroj Rosalyn koja tako dobro vodi tu školu te stalno napreduje kao i mladima koji su sudjelovali govorima, molitvama, plesom, pjesmom: dobro ih pamtim! Hvala velika. Ali i starije osobe su također ponudile svjedočanstvo bratske mudrosti: u misli mi se vraća sastanak

s *Muslimanskim vijećem starješina (Muslim Council of Elders)*, međunarodnom organizacijom osnovanom prije nekoliko godina, koja promiče dobre odnose između islamskih zajednica, u znaku poštivanja, umjerenosti i mira, suprotstavljajući se fundamentalizmu i nasilju.

Tako dolazimo do treće riječi: *hod*. Putovanje u Bahrein ne treba promatrati kao izoliranu epizodu, ono je dio hoda koji je započeo sveti Ivan Pavao II. kad je pošao u Maroko. Tako je prvi posjet jednog pape Bahreinu predstavljao novi korak na putu kršćanskih i muslimanskih vjernika: ne zato da u nama izazove zbrku i pomutnju ili razvodni vjeru, već da izgradi bratske saveze u ime oca Abrahama, koji je bio hodočasnik na zemlji pod milosrdnim pogledom jednog jedinog nebeskog Oca, Boga mira. Zato je geslo putovanja bilo: „*Mir na zemlji ljudima dobre volje*“. A zašto kažem da dijalog ne razvodnjuje? Zato što za vođenje dijaloga treba imati vlastiti identitet, mora se polaziti od vlastitog identiteta. Ako ti nemaš identitet, ne možeš razgovarati, voditi dijalog, zato što uopće ne shvaćaš ni što si ni tko si. Da bi neki dijalog bio dobar, mora se uvijek polaziti od vlastitog identiteta, biti svjesni vlastitoga identiteta, i tako se može voditi dijalog.

Dijalog, susret i hod u Bahreinu ostvarili su se također među kršćanima: na primjer, prvi je susret bio ekumenski, molitveni susret za mir, s dragim patrijarhom i bratom Bartolomejem te s braćom i sestrama raznih vjeroispovijesti i obreda. Održan je u katedrali posvećenoj Gospi od Arabije, koja svojim izgledom podsjeća na šator, onaj u kojem je, prema Bibliji, Bog bio susreo Mojsija u pustinji, na njegovu putovanju. Braća i sestre u vjeri, koje sam susreo u Bahreinu, doista žive „u pokretu“: najvećim su dijelom to radnici imigranti koji, daleko od kuće, nalaze svoje korijene u Božjem narodu, a svoju obitelj u velikoj obitelji Crkve. Divno je vidjeti te migrante, Filipince, Indijce i iz drugih krajeva, kršćane koji se okupljaju i uzajamno podupiru u vjeri. I oni idu naprijed s radošću, u sigurnosti da Božja nada ne razočarava (usp. *Rim* 5, 5). Na susretu s pastirima, redovnicima i redovnicama, pastoralnim djelatnicima te, na svečanoj i dirljivoj misi slavljenoj na stadionu, brojnim vjernicima, također iz drugih Zaljevskih zemalja donio sam im ljubav čitave Crkve. To je bilo putovanje.

Danas vam želim prenijeti njihovu istinsku, jednostavnu i lijepu radost. Susrećući se i moleći zajedno, bili smo jedno srce i jedna duša. Razmišljajući o njihovom putu, njihovom svakodnevnom iskustvu dijaloga, svi se osjetimo pozvanima *proširiti svoje vidike*: molim vas, budite široka srca, a ne da vam srce bude zatvoreno, kruto. Otvorite srca, zato što smo svi braća i sestre i zato da to ljudsko bratstvo sve više napreduje. Širiti obzore, otvarati, povećati svoje zanimanje i posvetiti se upoznavanju drugih. Ako se posvetiš upoznavanju drugih, nikada ti neće biti prijetnja. Ali ako se bojiš drugih, ti sam ćeš biti prijetnja za njih. Put bratstva i mira, da bi se išlo naprijed, treba sve i svakog pojedinoga. Ja pružam ruku pomoćnicu, ali ako s druge strane nema druge ruke, nema koristi. Neka nam Gospa u tome pomogne! Hvala!

Prošle subote u Merùu, u Keniji blaženom je proglašena sestra Maria Carola Cecchin, iz kongregacije Sestara sv. Josipa Benedetta Cottolenga, koja je umrla 1925., u dobi od 48 godina, svjedočeći za života evanđelje ljubavi prema afričkom stanovništvu. Neka njezin primjer dobre i mudre žene bude potpora onima koji rade na širenju Kraljevstva Božjega. Molim pljesak novoj blaženici!

U mislima sam s narodom Cipra, koji je u nacionalnoj žalosti zbog smrti Njegova Blaženstva Krizostoma II. Bio je dalekovidan pastir, čovjek dijaloga i ljubitelj mira, koji je nastojao promicati pomirenje među različitim zajednicama u zemlji. Sa zahvalnošću se sjećam naših bratskih susreta na Cipru tijekom mog prošlogodišnjeg posjeta. Molimo za vječni pokoj njegove duše.

[...]

Ponovno pozivam na molitvu za Ukrajinu, koja prolazi kroz mučeništvo: molimo Gospodina mira da udijeli mir tim ljudima koji su tako napaćeni i koji trpe toliku okrutnost, silnu okrutnost od ratobornih plaćenika.

[...] Slavimo danas blagdan Posvete Bazilike svetog Ivana Lateranskog. Ujedno se spominjemo crkava u kojima se okupljaju vaše zajednice kako bi slavile božanska otajstva. Neka povezanost s vašom crkvom u svakome od vas poveća radost zajedničkog hoda u službi evanđelja, u prikazivanju molitve i u dijeljenju milosrđa. Svima moj blagoslov.